

Terveisiä vuosikokouksesta...

..., jossa oli mukana parisenkymmentä jäsentä. Kokouksen jälkeisen seminaarin alustuksista on tiivistelmät tässä Susikossa.

Hallitukselle annettiin ”synninpäästö” viime vuodesta ja uudet suunnitelmat vahvistettiin. Hallituksen monivuotiset ja aktiiviset jäsenet Hanna Snellman ja Arvi A. Koivisto jättivät paikkansa ja uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin Jaana Laine ja Juhani Huittinen.

Hanna ja Arvi, lämmin kiitos mahtavasta panoksestanne seuran hyväksi! Te olette kantaneet tuloksellisesti päävastuun seuramme kahdesta suuresta projektista. Tervetuloa mukaan, Jaana ja Jussi. Haasteita on tarjolla.

Tänä vuonna on taas tekeillä monenlaista:

- * ”Ja pokasaha soi” -perinnelaulukirja on pian menossa painoon; esite ohessa.
- * Toukokuussa menemme tutustumaan Viron metsähistoriaan; ohjelma ohessa.
- * Syyskuussa järjestämme seminaarin metsien varhishistoriasta.
- * Metsien käytön historiasta kertovan kuvateoksen suunnittelu on käynnistetty.
- * Ym.

Tulkaa mukaan hakemaan lisäkatetta jäsenmaksulle! **Hyvää kevättä!**

Markku Rauhalhti

2 / 2003, 2.4.2003

Opintomatka Viroon

Tämän vuoden opintomatka tehdään **Viroon 22-24. toukokuuta 2003**. Aiheena on Viron metsätalouden kehitys viimeisten sadan vuoden aikana. Ensimmäisen yön olemme Sagadissa ja toisen Tartossa. Retken asiantuntijaoppaana toimii virolainen metsänhoitaja Hendrik Relve. Alla olevan ohjelman lisäksi bussimatkan aikana katsauksia mm. Viron metsäteollisuudesta, metsäluonnon hoidosta ja metsästyksestä. Paluulaiva Helsinkiin lähtee lauantaina, 24.5. klo 17.30, mutta olemme varanneet Tallinnasta seuraavaksi yöksi muutamia hotellihuoneita niille, jotka haluavat palata Suomeen vasta sunnuntaina.

Osallistumismaksu on (laivamatkat, retkeilybussi, ohjelmaan merkityt ateriat, majoitukset Sagadissa ja Tartossa, asiantuntija- ja järjestelykulut) on 270 euroa/2hh ja 320 euroa/1hh. Mahdollinen lisäyöpyminen la, 24.5. Tallinnassa on 50 euroa/2hh ja 80 euroa/1hh.

Ilmoittautuminen pyydetään 16.4.2003

mennessä Susikon lopussa olevalla lomakkeella osoitteella: Metsähistorian Seura, c/o Lusto, 58450 PUNKAHARJU. Lisätietoja: Markku Rauhalhti, (03) 346 0123, 050-68 980, rauhalhti@kolumbus.fi.

Vironmatkan ohjelma ja aikataulu:

To 22.5.

14.15 Kokoontuminen Länsisatamassa
15–16.40 Tallink AutoExpress Tallinnaan
Ajo Sagadiin Lahemaan
kansallispuiston kautta (100 km)
19.30 Päivällinen ja yöpyminen

Pe 23.5.

8.30 Sagadin kartanomuseo ja
metsämuseo
Ajo Luuaan (160 km), jossa
lounas
14.00 Luuan metsäoppilaitos:
metsäammattiopetuksen kehitys,
Luuan puulajipuisto
Ajo Tarttoon (40 km)
17.30–19 Viron Maatalouskorkeakoulun
metsätiedekunta: Viron
metsätalouden kehitys,
korkeimman metsäopetuksen
kehitys
20.00 Päivällinen ja yöpyminen

La 24.5.

8.00 Ajo Järveljaan (45 km)
Maatalouskorkeakoulun
metsäharjoitteluasema ja
havaintometsä
11.30 Lounas
12.30 Ajo Tallinnaan (240 km)
Kahvitauko; Adavere tuulik
16.30 Saapuminen Tallinnaan
17.30-19.10 Tallink AutoExpress Helsinkiin
(Länsisatama)

*** Mahdollisuus yöpyä Tallinnassa ***

Su 25.5. (yöpyjät)

Vapaata tutustumista Tallinnan
nähtävyyksiin
13–14.40 Tallink AutoExpress Helsinkiin
(Länsisatama)

Metsäammattilaiset metsätalouden murroksessa

Vuosikokouksen jälkeen pidetyn seminaarin
alustajina toimivat fil. maisterit Leena
Paaskoski, Katri Kaunisto ja Tiina Suopajarvi.
He kukin ovat aloittaneet väitöskirjatyönsä
ko. tallennushankkeen aineistojen pohjalta.
He ovat saaneet töihinsä myös Metsämiesten
Säätiön apurahan. Seuraavassa alustusten
tiivistelmät.

Leena Paaskoski:

Metsänhoitajan ammatissa

Metsäammatit metsätalouden murroksessa
-hankkeessa haastateltiin yli 220
metsänhoitajaa elämäkerrallisesta
näkökulmasta. Metsänhoitajat kertoivat
lapsuudestaan ja nuoruudestaan,
ammatinvalinnasta, opiskelujasta, työuran
vaiheista, luottamustoimista ja harrastuksista
sekä omasta perheestään. Haastatteluissa
käsiteltiin lisäksi metsänhoitajien näkemyksiä
omasta ammattikunnastaan, koko metsäalasta
sekä näiden muuttumisesta työuran aikana.

Pääosa haastatelluista metsänhoitajista on
syntynyt 1920-50 -luvuilla ja aloittanut
työuransa sotien jälkeen. Haastateltavat
edustavat melko tasaisesti eri työnantajia.
Naisia haastatelluista on noin 20 prosenttia.

Metsänhoitajat olivat haastateltavina hyviä ja
motivoituneita kertojia. Näkökulman
laajuudesta ja metsänhoitajille tyypillisestä
monipolvisesta ja
-vaiheisesta työurasta johtuen haastatteluissa
ei yleensä ole voitu paneutua syvällisesti
yksittäisen työtehtävän kuvauksiin. Sen sijaan
aineisto sopii erinomaisesti metsänhoitajien
tutkimiseen metsänhoitaja-ammatin
näkökulmasta. Elämäntarinat valottavat
metsänhoitajakunnalle eri aikoina ominaisia
piirteitä, ammattikulttuuria. Haastateltavat
ovat analysoineet hyvin myös omaa ammatti-
identiteettiään, joka on muotoutunut
ammattissa toimiessa ja vuorovaikutuksessa
ammattikunnan kesken.

Seuraavat esimerkit ovat tutkimusteemoja,
joita Metsäammatti-hankkeessa kerätty
aineisto käsittelee monipuolisesti. Lainaukset
ovat tässä subjektiivisia yhden henkilön
kertomuksia, eikä niitä ole valittu
tyypillisyyden perusteella.

Ammatinvalinta

Metsänhoitajan ammattiin on etsiädytty tietyn
kiinnostuksen pohjalta. Toisin sanoen
ammatinvalinnan syyt kertovat siitä kuvasta,
joka ammattikunnan ulkopuolisilla on eri
aikoina metsänhoitajan työstä ollut. Toisaalta

ammattiin valmistuneet ovat vaikuttaneet metsänhoitajakunnan luonteeseen: kollektiivisen ammatti-identiteetin voidaan olettaa muodostuvan ammattilaisjoukon identiteeteistä.

Ihan henkilökohtanen uravalinta oli varmaan semmonen, että koulupoikana olin siellä metalliteollisuudessa valimossa töissä, mut ehkä se työn likaisuus siellä tehtaalla niinkun vierotti siitä, että ois voinu tulla toinen uravalinta, jos se ois ollu siistimpää teollisuutta. Sillon oli yhtiön aluemetsänhoitajana hieno herra, sveitsiläissyntyinen, jolla oli iso amerikkalainen auto ja autonkuljettaja. Ja kun mä menin sitten kysymään häneltä harjoittelupaikkaa, niin ensimmäiseks hän kiros tyyliinsä rehevästi ja totes, että kaikki pojat haluaa metsäalalle sen takia, että ne näkee miten komealla autolla mä ajan. Mulla ei todellakaan ollu se motiivi, et kyl ne lapsuuden harrastukset, hiihtäminen, tämmönen partio ja muut, niin siitä se oikeestaan sitte lähti. (metsänhoitaja s. 1930-1.)

Opiskelu aika

Opiskelun tavoitteena on antaa valmiudet ammatissa toimimiselle, mutta samalla se on eräänlainen sosiaalinen koulu ja portti työelämään ammattilaisten joukkoon. Metsänhoitajien haastatteluissa Hyytiälä-kuvaukset korostuvat, koska 1980-luvulle asti pääsääntöisesti kaikki metsänhoitajat valmistuivat Helsingin yliopistosta ja opintoihin kuuluvan harjoittelujakson merkitys Hyytiälän metsäharjoitteluasemalla ensimmäisen opiskeluvuoden kesällä oli tärkeä. Harjoittelu antoi käytännön valmiuksia ja rakensi yhteishenkeä. Kesästä jäivät muistot, joihin haastatteluissa mielellään palattiin.

Hyytiälähän on semmonen, että jos mä haluaisin luokitella kesä, mitä mä olen viettänyt elämässäni, se on yks parhaita ehdottomasti. Siihen yhdisty niin paljon sellasta muutakin kuin tätä metsäopiskelua. Se oli just se ikään ku se toveripiiri, tää kurssiporukka ja sielläki me järjestettiin iltamia ja juhlia ja retkeiltiin paljon. Ja sitten itse tää Hyytiälän kesäharjoittelu on niinkun

ensimmäinen forstina saatu tuommonen käytännön metsänhoito-opetuksen jakso. (metsänhoitaja s. 1930-1.)

Metsänhoitajat metsätalouden murroksessa

Työelämän kokemuksista on haastatteluissa kerrottu paljon, ja niistä löytyy lukuisia ammattikunnalle yhteisiä teemoja. Metsänhoitajien omat kokemukset ovat aiemmin jääneet niin muistitiedon tallennuksen kuin tutkimuksenkin osalta taka-alalle. Kuitenkin metsätalouden murrosvaiheet, kuten koneistuminen tai organisaatiomuutokset, ovat koskettaneet kaikkia ammattiryhmiä. Esimerkiksi kokemukset työpaikkojen ja työpaikkakuntien muuttumisesta organisaatiomuutosten seurauksena ovat aineistossa tavallisia ja oikeuttavat tutkimaan myös perheen ja kodin arkea.

Ainoot huonot ajat on ollu just niinä aikoina, kun on ollu epävarmuutta tän homman jatkuvuudesta, että on ollu nää organisaatiomuutokset ja suomalaiseen tapaan niistä nyt ei oo kauheesti kerrottu. Ne ajat tuntuu jälkikäteen semmosilta, ne ei ollu kovin kivoja, jolloin niinku mieltii miten tässä käy, jaettiin ihmisiä ja organisaatioita rukattiin, et ne oli kyllä sitte henkisesti aika ikäviä. Mut et niihin me ollaan jo tavallaan totuttu, koska niit on ollu koko ajan, eikä ne tietenkään lopu, että niinko maailma ei oo koskaan valmis, ja metsäteollisuudessa nimenomaan tää rakennemuutoshan on dramaattinen. (metsänhoitaja s. 1930-1.)

Parasta työssä

Haastatteluissa kysyttiin myös työn parhaita ja huonoimpia puolia. Vastaukset heijastanevat metsänhoitajan työssä ajankuluessa tapahtuneita muutoksia, aivan kuten ammatinvalintaa tekevien tulevaisuudenodotuksetkin, vertailtaessa eri vuosikymmenillä toimineiden metsänhoitajien vastauksia. Luonnollisesti myös työtehtävien ja toimialojen kirjo metsänhoitajan ammatissa vaikuttaa vastauksiin.

Parasta on just tää luonnossa olo ja näitten tämmösten ongelmien selvittäminen. Siinä on

niin paljon semmosta, josta ei kukaan tiedä mitään. Ku jotaki näkee että tällä tavalla tää voi onnistuu ja näkee et se pelaa niin se on minusta se, mikä eniten antaa mulle. Sillähän mä nuitten taimienki kanssa värkkään. Että mulla mökillä on monta sataa tainta ja ne on kaikki kartalle tarkalleen merkitty, ja niitten alkuperät on ylhäällä. Nyt on vaan homma, että täytyy sitä luonnonpuustoa hävittää pois päältä, niin että ne saa kasvutilaa.
(metsänhoitaja s. 1920-l.)

Näissä nykyisissä tehtävissä varmaan niitä parempia puolia on oikeestaan se laaja ihmisverkosto, jota jatkuvasti ylläpidän ja joiden kanssa olen tekemisissä. Voi sanoo, että itseasiassa enempi olen tekemisissä ihmisten kun metsien kanssa ja se minusta on erittäin positiivinen asia. (metsänhoitaja s. 1960-l.)

Kivisuon ojitusaluetta tarkastellaan metsähallinnon retkeilyllä elokuussa 1939. Lauri Mäkelän kok., Lusto.

Katri Kaunisto:

Metsätyöstä ammatti

Tutkittaessa metsureiden ja metsäkoneammattilaisten työn ja elämäntavan muuttumista on myös pohdittava metsäammattilaisten ammatinvalintaa ohjanneita seikkoja. Metsätyön ammatillistaminen on vaikuttanut merkittävästi eri ikäpolvien ammatinvalintoihin ja tätä voidaan tutkia Metsäammattilaiset metsätyön murroksessa - hankkeessa tehtyjen haastattelujen avulla.

Metsätyön ammatillistaminen eli satunnaisia urakatöitä tekevien metsätyöntekijöiden työsuhteiden vakinaistaminen tuli ajankohtaiseksi 1950-luvulla, kun metsätalouden tehostamispyrkimykset vaativat ympärivuotista työpanosta myös

metsätyöntekijöiltä. Huoli ammattitaitoisen työvoiman riittävydestä johti myös ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.

Metsätyötä tekivät maaseudulla erityisesti pienviljelijät, jotka työskentelivät metsätyössä pääasiassa talvisin hankkimassa lisäansioita, eikä heillä ollut maanviljelyn takia aina mahdollisuutta sitoutua ympärivuotiseen työsuhteeseen. Tämä näkyy selvästi myös haastatteluaineistossa. Etenkin 1910-1930 -luvulla syntyneiden elämänpiiriin on kuulunut maanviljely yhtenä ammattivaihtoehtona tai maanviljelyä on harjoitettu metsätyöammatin rinnalla. Myös nuoremmat sukupolvet ovat lähtöisin pääsääntöisesti maaseudulta joko maanviljelijä- tai metsätyöntekijäperheestä.

Haastatteluissa metsurit kertovat, ettei maaseudulla oikeestaan ollut muita mahdollisuuksia kuin maatalous- tai metsätyöt. Toisaalta ainakin monilapsisissa perheissä muut sisarukset löysivät muitakin töitä ja ammattimahdollisuuksia, tosin usein kotipaikkakunnan ulkopuolelta. Ammatinvalinnassa onkin ollut kyse myös siitä, halusiko jäädä kotiseudulle vai oliko valmis etsimään muualta toisenlaista työtä kuin mitä kotiseutu kykenee tarjoamaan. Ne pienviljelijä-metsätyömiehet, jotka jäivät maaseudulle kotitilalleen, joutuivat metsätyön vakinaistamisen takia valitsemaan, jatkaako maanviljelijänä vai metsurina.

Metsurit ovat tavalla tai toisella kokeneet myös 1960-1970 -lukujen suuren maaltamuuttoaallon. Osa on vaihtanut ammattia muuttamalla pois paikkakunnalta ja osa on löytänyt ammattivaihtoehtoja myös kotiseudultaan. Haastattelemastamme noin 200 metsurista 60 oli kokeillut muita ammatteja, mutta palanneet takaisin metsurin työhön. Etenkin 1940-luvulla syntyneissä ja sitä nuoremmassa on myös muille aloille kouluttautuneita. Tyypillisiä koulutussuuntia ovat olleet paitsi maatalous rakennusala, sähköala ja metalliala. Ilman koulutusta nuoret ovat löytäneet työtä mm. liikenteen, kaupan ja palvelun alalta sekä tehdastyöstä. Toisaalta mahdollisuuteen kouluttautua on liittynyt myös perheen taloudelliset resurssit tukea kouluttautumista. Erityisesti vanhemman polven metsurit kokivat omat mahdollisuutensa kouluttautua varsin pieniksi.

Metsätyöntekijöiden vakinaistamista ja metsätyön ammatillistamista vaikeutti aluksi myös metsätyön huono maine. Metsätyöllä oli hätäaputoiden luonne ja metsätyöhön hakeuduttiin vain, jos ei parempaa työtä ollut tarjolla. Tai kuten haastatteluissa kerrottiin, että "metsätyöhön kelpasivat kaikki, myös ne jotka eivät muualla pärjänneet". Metsätyön arvostusta pyrittiin nostamaan kiinnittämällä huomiota koulutukseen ja työoloihin. Ammattiin valmentava metsätyökoulutus alkoi vuonna 1964. Haastatteluaineistossa metsäkoulutuksen hankkiminen ammattikoulutuksena yleistyy kuitenkin vasta 1950-luvun jälkipuoliskolla ja 1960-luvun alussa syntyneiden työhistoriassa.

Ammattikoulutuksen vähäisyyden syynä on, että metsätyössä kuin muuallakin maaseudun ammattiteissa nuoret otettiin jo varhain mukaan vanhempien työhön. Tämän työkokemuksen jälkeen metsätyö valittiin myös aikuisena ammatiksi, koska "se oli tuttua ja sen osasi". Lisäksi metsätyön oppimista kokemuksen kautta myös arvostettiin enemmän kuin koulutuksen kautta saatua tietoa. Haastatteluiden perusteella vanhimman ikäpolven metsurit ovat lähes pakosta ajautuneet metsätyöhön, mutta nuorempi sukupolvi on ollut sitäkin tietoisempi uravalinnastaan. Ammatinvalinta on ollut heille helppoa, mitä kuvaavat lausahdukset "se oli itsestään selvää", "se kävi luonnostaan", "se on kutsumusammatti".

Luston kokoelma.

Tiina Suopajarvi:

"Nainen miehenä miesten joukossa"

- Metsäalalla työskentelevien naismetsätoimihenkilöiden kokemuksia työstään ja sukupuolestaan

Metsäammatit metsätalouden murroksessa -tallennushankkeen haastatteluja tehdessäni huomioni kiinnittyi henkilökohtaisten kiinnostusteni vuoksi voimakkaasti ennen kaikkea miesvaltaisella alalla työskenteleviin naisiin: sekä naisten omiin kokemuksiin että miesten näkemyksiin heistä. Toisaalta myös metsäammatilaisten suhtautuminen luonnonsuojeluun alkoi mietityttää. Aikaisemmin pureskelematta nielemäni median antama kuva metsäkonflikteista alkoi saada uusia ulottuvuuksia. Metsäammatilaiset eivät nähneet ristiriitaa oman työnsä ja luonnonsuojelun välillä, ja hyvin yleinen vastaus luonnonsuojeluun liittyviin kysymyksiin oli: "metsämies on luonnonsuojelija". Tätä kautta metsäalalla työskentelevien ihmisten metsäsuhteesta alkoi muodostua yllättävän monipuolinen yleiskuva. Metsää ei nähtykään pelkästään toimeentulon lähteenä, vaan siellä koettiin niin virkistäytymisen kuin jopa uskonnollisen elämyksenkin hetkiä. Nämä kolme teemaa saivat minut ryhtymään metsäisen tutkimuksen tekoon.

Tutkimuksen teko alkaa ylettömällä pohdinnalla. Tutkimusaineiston rajaaminen on jo sinänsä aikaa vievää, joskus jopa turhauttavaakin työtä. Tutkimukselle asetetut tavoitteet ja antropologiassa erityisesti myös teoreettiset lähtökohdat muokkaavat jatkuvasti aineiston käyttöä. Tutkinto esimerkiksi naisten roolia metsäalalla yksinomaan naisten näkökulmasta vai pitäisikö tutkimuksessa sittenkin tehdä vertailua naisten ja miesten välillä? Rajaanko aineistoni alueellisesti, jolloin metsäsuhdetta tutkittaessa myös ihmisten fyysinen luonnonympäristö on tarkemmin hahmotettavissa vai teenkö vertailua yleisemmällä tasolla koko Suomen alueella? Tutkimuksen ajallista ulottuvuutta on myös syytä pohtia. Tutkinto muutosta/jatkumoa 1940-luvulta nykytilanteeseen vai esimerkiksi koneellistumisen mukaan tuomia vaikutuksia? Entäpä yksilötasolla - tallennushankkeessa

kerätty aineisto kun on elämäkerrallista eli siinä käydään läpi esimerkiksi ihmisen luontosuhdetta lapsesta tähän päivään.

Tutkimuksen rajauksen ollessa vielä kesken olen kuitenkin muotoillut tutkimukselle asettamani yleistavoitteet seuraavasti. Ensimmäisenä tavoitteena on **selvittää tutkimuskohteen eli (nais)metsätoimihenkilöiden metsäsuhdetta ja siinä mahdollisesti tapahtuneita muutoksia**. Tähän sisältyy yhtenä tärkeänä osa-alueena luonnonsuojelu -teema. Toisena tavoitteena on **selvittää naisena metsälalla toimimiseen liittyviä kysymyksiä**. Millainen on naisen rooli verrattuna miehen rooliin, ovatko naisten näkemykset esimerkiksi metsien hoidosta erilaisia kuin miesten, ovatko naiset muuttaneet alaa johonkin suuntaan?

Luettuani naismetsätoimihenkilöiden haastatteluja, joita on reilut 30 kappaletta, olen jaotellut naiseuteen liittyvistä mielikuvista kolme hyvin karkeaa kategoriasta - jaottelu on todellakin alustavaa ja tulee todennäköisesti muuttumaan tarkemmissa analyyseissa. Esittelen seuraavassa nämä kategoriat ja niitä tukevat suorat lainaukset haastatteluaineistosta. Nämä olkoon esimerkkejä siitä, miten tallennushankkeessa kerättyä aineistoa voi tieteellisesti käyttää ja analysoida.

1) Naiseus nähdään positiivisena asiana eli naiset itse kokevat hyötynensä jollakin tavalla sukupuolestaan tai sosiaalinen ympäristö kiinnittää naissukupuoleen positiivista huomiota: (...) *Ja must tuntuu että se että on naisena jossain tämmösessä työyhteisössä ni se --- rohkasee sit näitä erilaisia ihmisiä olemaa erilaisempia. Ettei tarvi olla niinku semmonen metsämiehen niinku perikuva. Ja tää kyllä mää uskosin että se sinänsä ni työyhteisössä tekee hirvee hyvää että on nainen. Ja täällä on aika helppo olla naisena. Et se on positiivinen vaikutus.*

2) Naiseus nähdään negatiivisena asiana eli nainen kokee vaikkapa tulleen syrjityksi sukupuolensa vuoksi tai alalla toimiminen koetaan sukupuolen vuoksi hankalana tai sosiaalisessa ympäristössä, esimerkiksi miespuolisten työtovereiden tai

metsänomistajien keskuudessa, suhtaudutaan negatiivisesti alalla työskenteleviin naisiin: (...) *Se täytyy myöntää, että sanotaanko tämmöstä uraa luodessa on kyllä huomannu sen, että jonkunmoista sovinnisuutta on kyllä ollut havaittavissa, eikä aina ihan vähääkään. Ja sitten se, että kun on halunnu lähteä eteenpäin ja edetä uralla, niin kyllä siinä on pitäny tietyllä tavalla osoittaa olevansa paljon paljon pätevämpi kuin mies. Miehet on päässy paljon helpommalla, vois sanoa näin.*

3) Naiseus herättää

ihmettelyä/hämmennystä, joka voi olla positiivista tai melko neutraalia. (...) *niin kyllähän se herätti aina tota, tota semmosta kiinnostusta sitten metsänomistajissa, että miten sinä oot tyttö tämmöselle alalle lähteny, että tota ... mutta sehän oli ihan semmosta positiivista mielenkiintoa ... ihmettelyä, ja se mikä tuota ... mikä siinä oli minusta mukavaa, niin se naisten mukaantulo niin se veti nää emännät sitten keskusteluun paljon herkemmin. (...)*

Saara Peiponen. Ilomantsin hoitoalueen aluemetsänhoitaja 1975 - 1984. Pentti Väänänen kok., Lusto.

Metsämiesten Säätiön apurahat

Metsämiesten Säätiö jakaa tänä vuonna apurahoja 1,2 miljoonan markan edestä yhteensä 162 kpl. Niistä viitisenkymmentä liittyy metsäkulttuuriin ja perinteeseen. Seuraavassa esitellään näistä osa. Lisätietoa mm. säätiön sivuilta www.mmsaatio.fi.

Tutkimukset

Tuhat elämäntarinaa -tutkimushanke pohjautuu Metsähistorian Seuran vuosina 1999 – 2002 toteuttamaan Metsäammatit metsätalouden murroksessa -metsäperinteen tallennushankkeeseen, jossa haastateltiin yli tuhatta metsäalan ammattilaista. Aineiston pohjalta on aloitettu seuraavat kolme väitöskirjahanketta, joita säätiö rahoittaa.

- * Leena Paaskoski, Lusto. Metsänhoitajan ammatissa. Kansatieteellinen tutkimus metsänhoitajan ammattikulttuurin muuttumisesta (väitöskirja) 20 000,-
- * Tiina Suopajarvi, Oulun taideaineiden antropologinen laitos. Pohjoissuomalaisten metsätoimihenkilöiden luontosuhde (väitöskirja) 16 000,-
- *Katri Kaunisto, Helsingin yo, Kulttuurien tutkimuksen laitos. Metsäammatit muuttuvassa metsätaloudessa (väitöskirja) 20 000,-

Muita:

- * Heikki Roiko-Jokelan tutkimusryhmä, Jyväskylän yliopisto. Metsä, luonto ja ympäristö taloudellisena, poliittisena, kulttuurillisena ja media-ilmionä n. vuosina 1400-2000 15 000,-
- * Asta Kietäväinen, Metla, Rovaniemen tutkimusasema. Metsä osana asutustilojen muutosta vuosina 1945 – 2000 (väitöskirja) 14 900,-
- *Pertti Rannikko, Katja Tervo, tutkimusryhmä, Joensuun yliopisto. Maaseudun sukupolvet metsätyön murroksien kokijana (väitöskirja) 43 000,-

Metsäkulttuuri ja perinnekeräys

- * Markku Rauhalahdi, Metsähistorian Seura ry. Metsähistorian Seuran kansainvälinen toiminta ja tiedotus 4 000,-
- * Markku Rauhalahdi, työryhmä. Metsäkuvien tallennushanke 9 000,-

- * Suomen Metsätieteellinen Seura. A.K. Cajanderista kertova dokumenttielokuva 6 000,-
- * Lusto. Luston laajennushankkeen näyttelyn rakentaminen 2003-2005 75 000,-
- * Matti Leikola, Esko Pakkanen, Tapani Tasanen, Metsähistorian seura. Suomen metsätalouden kehitys sanoin ja kuvin 3 500,-

Metsäkulttuurikirjat

- * Tauno Koivula. Runokirja: Savottapilkettä takametsiltä 2 000,-
- * Matti Leikola, Esko Pakkanen, Tapani Tasanen, Metsähistorian seura. Suomen metsätalouden kehitys sanoin ja kuvin 3 500,-
- * Kaarlo Mustonen. Uittoisännän hännänajot 4 000,-
- * Tauno Janhonen, toimikunta. Nikkarilan metsäkoulu kurssi 1960-61 7 000,-
- * Esko Pakkanen. Uiton vaiheita Suomessa 2 500,-
- * Turkka Jämsén. Länsi-suomalaisen metsäperinteen tallentaminen 3 400,-
- * Auvo Kunnas. TTS -metsämaan muokkaus- ja viljelykoneiden historia 2 000,-
- * Mikko Salokannel. Runokirjan "Tietä etsimässä" painatus 1 900,-
- * Tapani Tasanen. Tuomarniemen historia 1903-2003. Kirjoittaja: Sulevi Riukulehto 5 000,-
- * Risto Pyykkö, Petteri Holma. Artikkelisarja A. E. Järvisestä ja hänen elämäkertansa valmistelutyö 5 000,-
- * METO – Metsäalan asiantuntijat ry, työryhmä. Muistelut Pentti Näreaholta -kirja 12 000,-
- * Pekka Virtanen, Lusto. Metsän kulttuuriulottuvuudet -kirja 3 800,-
- * Heli Mylly, Viikin tiedekirjasto. Vanhan metsäkirjallisuuden digitointihanke 10 000,-
- * Pekka-Juhani Kuitto, FINBIO – Suomen Bioenergiayhdistys ry. Hakkurihistoriikki 4 500,-
- * Liisa Heikkilä-Palo, työryhmä, Maaseudun Sivustysliitto. Metsään mieleni (työnimi) 5 000,-

Tilaisuudet

- * Raimo Sallinen, Arto Paasilinna. "Sadan vuoden savotta" -näyttely 7 000,-
- * Työväen arkisto. Puuta ja työtä Pohjolassa -näyttely 4 000,-
- * Olavi Saarelainen, työryhmä. Metsäsuomalaisen kulttuurin edistäminen 5 000,-
- * Lusto. Luston Metsäpäivät 2003 6 000,-
- * Suomen Exlibrisyhdistys ry. Metsäalan ammattilaisten museokokoelma, näyttelyn ja näyttelyluettelon tuottaminen 4 500,-

Metsäalan ammattilaisten exlibrikset esiin kätköistään

Puun tie metsästä ihmisten käyttöhyödykkeeksi kulkee monien käsien kautta. Jo ennen metsurin asettumista puun kupeelle kaatomielessä on mitä todennäköisimmin puurrettu puun kasvun hyväksi. On jalosteena sitten syntynyt kirja tai mikä hyvänsä muu puuperäinen tuote, on puun työstämisen eri vaiheissa liikkunut monenlaisia ammattilaisia, joille puu on tuonut leivän. Puhutaan metsäalan ammattilaisista.

Kun Suomen exlibris-yhdistyksessä ryhdyttiin kokoamaan metsäalan ammattilaisten kirjanomistajanmerkkejä, exlibriksiä, heräsi myös kysymys, kuka on tällainen ammattilainen. Mihin raja vedetään? Metsurin kohdalla tuskin syntyy epäilystäkään. Entä kun puu kipataan kuljetusauton lavalle ja se siirtyy edelleen jalostettavaksi? Onko puukuorman kuljettaja metsäalan ammattilainen? Kun puu päättyy tehtaalle ja koneet jauhavat sitä massaksi vaikkapa kirjan raaka-aineeksi, onko koneen käyttäjä metsäalan ammattilainen? Mitä etäämmäksi puu matkaa alkuperäisiltä juuriltaan, sitä enemmän joutuu pohtimaan sen kanssa tekemisiin joutuvan ammattiryhmittämistä.

Puusta syntyvä tuote kirja ja paperille tehty exlibris kulkevat kuitenkin käsi kädessä. Paperinen kirjan sisäkanteen kiinnitettävä merkki on kyltti kirjan omistajuudesta.

Exlibriksiä silmäillessä havaitsee, että puun esiintyminen niissä ei aina välttämättä viittaa metsäammattilaisiin. Muodossa tai toisessa

puu on kuvattuna hyvinkin erilaisia ammattialoja edustavien merkeissä. Yhdistyksen varapuheenjohtaja Erkki Tuominen toteaaakin puun aiheena olevan suomalaisten sydäntä lähellä ja tämä selittänee puuaiheen suosion merkeissä. Merkissä puu voi tällöin viitata luontoharrastukseen tai luonnonrakkauteen yleensäkin.

Lustoon näyttelyksi

Selkeästi metsäalan ammatteja edustavien exlibriksissä puu on tulkkina ammatista lähes poikkeuksetta. Exlibrikset viestivät usein myös muista omistajan erityispiirteistä, kuten esimerkiksi harrastuksista. Metsäammattilaisten exlibrikset voivat näin paljastaa eräänlaisen henkilöhistorian omistajastaan.

Pienoistaideteoksiksi lukeutuvat exlibrikset ovat keräilykohteita, vaikka niiden ensisijainen tehtävä onkin kertoa, kenelle tietty kirja kuuluu. Exlibrisyhdistyksessä on luetteloitu maamme kirjanomistajanmerkkejä arviolta 20 000. Metsäammattilaisten merkkejä on toistaiseksi luetteloissa reilut sata.

Yhdistyksessä halutaan saada mahdollisimman tarkkaan luetteloitua metsäalan ammattilaisten exlibrikset. Pää tavoitteena on kuitenkin saada Lustoon pysyvä alan ammattilaisten exlibristen kokoelma.

Projektin lopullisena tavoitteena on aikaansaada aiheesta kirja. Sen aika koittaa myöhemmin. Tässä vaiheessa rima on kuitenkin asetettu luetteloinnin ja metsämuseonäyttelyn kohdalle. Metsämiesten Säätiö on myöntänyt tarkoitukseen apurahaa.

Yhdistyksen luetteloihin

Metsäalan ammattilaisten exlibriksiä voi lähettää yhdistyksen varapuheenjohtajan Erkki Tuomisen osoitteella: Kanavamäki 9 C 10, 00840 Helsinki. Lisätietoja häneltä saa puhelimitse iltaisin numerosta 09-6981812.

Exlibriksestä halutaan luettelointia varten tietää sen omistajan nimi, ammatti, kotipaikka

sekä merkin tekijä ja valmistumisvuosi.
Muukin merkkiin liittyvä tieto on tervetullutta.

Leila Lehtiranta

Konferenssi Tanskassa

Skovhistorisk Selskab (Tanskan Metsähistorian Seura) täyttää 50 vuotta ja järjestää juhlaseminaarin ”Skovhistorie for fremtiden – muligheter og perpektiver” Hørsholmissa 12. kesäkuuta 2003. Konferenssin jälkeen 13.6. järjestetään Pohjoismaiden metsähistorian tutkijain kokous.

Konferenssin aiheita:

- Skov og landskab gennem 10.000 år
- Skov og klima i fortid og fremtid
- Mennesket og de danske skoves naturlige dynamik
- Skovudnyttelse og naturgrundlag i Nordskandinavien
- Skovens dyrkning og forvaltning 1800-1950
- Skovens og ejendomsrettens historie i Norge
- Har det været allemandsret i Danmark?
- Skoven i det finske samfund
- Kulturskove og skovkulturer

Osallistumismaksu 250 Dkr. Lisätietoja:
Markku Rauhalhti.

Uusia perinnejulkaisuja

Jaakko Piironen: *Elämän muotoa ja ponnisteluja. Muistelmia vuosilta 1970-1992.* Metsähallitus. 2002.

Mika Rekola ja Tapio Rantanen: *Metsätalon aika.* Metsälehti Kustannus. 2003.

Seuran yhteystiedot:

C/o Lusto, 58450 PUNKAHARJU
Metsahistorian.seura@lusto.fi
www.lusto.fi/seura.htm

Puheenjohtaja Markku Rauhalhti
Paalikatku 13, 33400 Tampere
(03) 346 0123; 050 68 980
rauhalhti@kolumbus.fi

Varapuheenjohtaja Matti Leikola
Jyrkinkuja 1 C, 00370 Helsinki
(09) 565 3942; 040 734 5911
matti.leikola@kolumbus.fi

Muut hallituksen jäsenet:

Juhani Huittinen
Esa Ihalainen
Jaana Laine
Esko Pakkanen
Jarmo Tammenmaa
Varajäsenet:
Eero Hertsi
Timo Kukko

V.t. sihteeri Vesa Anttila
C/o Lusto, 58450 Punkaharju
(015) 345 1017
vesa.anttila@lusto.fi